

Gedeputeerde Staten
Voorzitter Provinciale Staten Zeeland

 Postbus 6001
 4330 LA MIDDELBURG

onderwerp	kenmerk	behandeld door	verzonden
stand van zake inzake toezegging beleidsnota natuurwetgeving zwerfkatten	19435885 	MSc E.C. Schuijtvlot	

Middelburg, 7 januari 2020

Geachte voorzitter,

Bij het vaststellen van de beleidsnota Natuurwetgeving in december 2018 is een amendement van PvdA, CDA, VVD en SGP aangenomen inzake verwilderde katten (hierna te noemen zwerfkatten). In het amendement wordt gevraagd naar een beleidsregel die een brede aanpak formuleert voor het verminderen van overlast van zwerfkatten. Aan Gedeputeerde Staten is verzocht deze beleidsregel in 2019 ter kennis te brengen van Provinciale Staten.

Gedeputeerde Staten willen hierbij Provinciale Staten informeren inzake de stand van zaken van het project zwerfkatten. Het project voor het opstellen van beleid voor zwerfkatten in de Provincie Zeeland is begin 2019 opgestart op initiatief van de Provincie. In deze brief wordt de problematiek rond zwerfkatten en de huidige stand van zaken rond het project toegelicht.

Algemene achtergrond

Middels bovengenoemd amendement vanuit Provinciale Staten is gestart met het vormen van een projectgroep 'verwilderde katten' om te komen tot een beleidsregel inzake het verminderen van de overlast van verwilderde katten in de Provincie Zeeland.

Om tot een beleidsregel te komen die breed gedragen wordt is vanuit de Provincie een projectgroep gestart. Deze projectgroep bestaat uit vertegenwoordigers van: de Provincie Zeeland, Staatsbosbeheer, Stichting het Zeeuwse Landschap, Natuurmonumenten, Dierenbescherming, Stichting Dierenlot, Stichting Scheldekate, de Dierenambulance en dierenasielen van Zeeland. Verder is er contact met verschillende groepen, waaronder: ZLTO, ZPG, FBE, Stichting Zwerfkatten Nederland, en de Vogelbescherming.

Problematiek zwerfkatten

Zwerfkatten worden in de wetenschappelijke literatuur in veel verschillende categorieën ingedeeld omdat de scheidingslijn tussen huiskat en zwerfkate niet duidelijk is. Zo maakt bijvoorbeeld Stichting Dierenlot onderscheid tussen 'huiskate', 'sociale zwerfkate', 'verwilderde zwerfkate' en 'wilde zwerfkate'. Met verwilderde katten worden vaak volledig in het wild levende katten (geen zorg van mensen) bedoeld. Katten op boerderijen zijn hierin een lastig grijs gebied aangezien ze in theorie een eigenaar hebben maar in de praktijk leven als verwilderde katten. Met het Project Zwerfkatten Zeeland wordt hierom alleen onderscheid gemaakt of een kate een eigenaar heeft of niet.

De problematiek rondom zwerfkatten speelt op meerdere niveaus en de verantwoordelijkheden liggen verspreid:

- Het Ministerie van LNV is verantwoordelijk voor regelgeving rondom dierenwelzijn en landelijk beleid.
- Provincies zijn verantwoordelijk voor het opstellen van beleid voor in het wild levende dieren vanuit het oogpunt natuur.
- Gemeentes zijn verantwoordelijk voor de opvang van zwerfdieren, de lokale regelgeving voor huisdieren, en kunnen eventueel een APV uitschrijven die chippen en castreren/steriliseren verplicht stelt.

Zwerfkatten komen door heel Nederland en Zeeland voor. Zwerfkatten zijn vaak gedumpte huiskatten of verwilderde kittens van huiskatten.

Er zijn ongeveer 2,6 miljoen huiskatten in Nederland. De schattingen van het aantal zwerfkatten lopen zeer uiteen. Zwerfkatten werden in 2015 grofweg geschat tussen de 135.600 tot 1.207.000 dieren. In 2018 zijn er enkele honderden zwerfkatten in Zeeland gevangen. Ongeveer 50% hiervan was katten. Het is niet bekend hoeveel zwerfkatten er nog rondlopen. Door de onzekerheid over de daadwerkelijke aantallen zwerfkatten is de impact van zwerfkatten op de natuur niet goed te kwantificeren.

Terreinbeheerders maken zich zorgen over de impact van katten op beschermde vogelsoorten. De grootste zorgen vanuit de terreinbeheerders zijn om kustbroedvogels, weidevogels, akkervogels en agrarische topgebieden. Hierbij gaat het vooral om gebieden waar grondbroedende soorten te vinden of te verwachten zijn. Voorbeelden van zulke gebieden zijn: Neeltje Jans, de Zuidkust van Schouwen, Sint Laurens Weihoek, de Sophiapolder en de Yerseke en Kapelse Moer.

Katten zijn niet de enige predatoren van vogels, maar het zijn wel predatoren die door toedoen van de mens aanwezig zijn.

De Nederlandse Vogelbescherming geeft aan dat vooral broedkolonies te lijden kunnen hebben van katten, maar dat de afname van vogelpopulaties niet alleen door predatie van katten komt. Er zijn veel andere oorzaken waardoor broedkolonies minder succesvol zijn, zoals bijvoorbeeld afname van de hoeveelheid geschikte biotoop of verstoring of recreatie. Het aanpakken van de aantallen katten is slechts een van de vele factoren waarop ingezet kan worden om vogelpopulaties te beschermen.

Momenteel worden er al maatregelen getroffen om het aantal zwerfkatten te doen afnemen.

- Dierenwelzijnsorganisaties zoals Stichting Scheldekate, organiseren vangacties waarbij zwerfkatten gevangen, gecastreerd/gesteriliseerd worden, en zo veel mogelijk bij mensen worden teruggeplaatst.
- Asielen vangen zwerfdieren op.
- Terreinbeheerders nemen soms inrichtingsmaatregelen tegen predatoren, zoals het creëren van broedvogeleilanden en het plaatsen van rasters. Een aantal van deze maatregelen werken potentieel ook voor de kat.

Stand van zaken beleidsregel

Op dit moment worden de mogelijkheden voor de invulling van de beleidsregel nog verkend. Momenteel zijn er een paar elementen die in aanmerking komen om in de beleidsregel te worden meegenomen:

- Een passende aanpak voor het verminderen van zwerfkatten in natuurgebieden. De aanpak moet onderbouwd met cijfers en feiten. De grote vraag is welke methode effectief is voor het verminderen van de aantallen zwerfkatten. Bestaand onderzoek schetst uiteenlopende beelden. Hiervoor staan nu twee pilots op de planning.
- Promoten van beleid dat aanstuurt op chipplicht en mogelijk een castratieplicht naar het voorbeeld van Vlaanderen. De bevoegdheid hiertoe ligt niet bij de Provincie Zeeland. In Vlaanderen hebben deze verplichtingen het aantal zwerfkatten sterk verminderd.
- Faciliteren van een sterkere samenwerking tussen dierenorganisaties, Provincie en terreinbeheerders om de aantallen en overlast van zwerfkatten te verminderen

Stand van zaken pilots

Twee gebieden zijn in overleg met de terreinbeheerders aangedragen als mogelijke pilotlocaties: Neeltje Jans en de Yerseke en Kapelse Moer.

Op het moment focust de projectgroep vooral op de pilot op het werkeiland Neeltje Jans, omdat dit een scherp afgebakend gebied is en er weinig invloed van buiten het gebied is. Neeltje Jans is een belangrijk kustvogel broedgebied. Er is geen bewoning op het eiland, maar er zijn wel meerdere bedrijven gevestigd.

Er wordt geschat dat er 19 zwerfkatten op het eiland aanwezig zijn. Op het moment is niet bekend wat voor invloed de katten hebben op de natuurwaarden en vogelpopulaties op het eiland. Deze invloed kan zowel positief zijn (door het eten van o.a. ratten waardoor predatie op eieren verminderd wordt) als negatief (door het eten van kwetsbare vogelsoorten en verstoringen tijdens het broeden).

De pilot voor Neeltje Jans zal verschillende fases kennen.

Fase 1 bestaat uit het inventariseren van katten aantallen door middel van een drone en het bepalen van de impact van katten op de aanwezige vogelpopulaties door middel van DNA-analyse van de uitwerpselen tijdens en na het broedseizoen. De pilot staat nu aan het begin van deze fase.

Fase 2 is het bepalen van het vervolg van de pilot op basis van de uitkomsten van fase 1. De resultaten worden geëvalueerd en eventueel wordt er gestart met het schrijven van de beleidsregel.

De pilot voor de Yerseke en Kapelse Moer zit in de voorbereidingsfase. In dit natuurgebied zijn zwerfkatten lastig te herkennen doordat er ook veel katten van boerderijen rondlopen. Momenteel wordt als voorbereiding voor de pilot contact gelegd met boeren door de terreinbeheerders.

Actualiteit

Het onderwerp zwerfkatten is momenteel een actueel onderwerp in het nieuws en de landelijke politiek. Minister Schouten heeft aangegeven dat ze geïnteresseerd is in de resultaten van dit project.

Het Ministerie van LNV heeft een project opgezet voor een pilot in samenwerking met de Gemeente Amsterdam voor een chipplicht. Deze pilot wordt verwacht in 2020 van start te gaan. Ook start de minister een kosten/baten analyse voor een nationaal I&R systeem.

Tweede Kamerlid William Moorlag heeft 5 december jongstleden een motie ingediend om de effecten van het beleid in Vlaanderen te volgen en voor de Kamer in kaart te brengen en af te wegen of deze aanpak in Nederland navolging verdient en geïntroduceerd kan worden. Deze motie is aangenomen op 10 december 2019.

Zeeland is op het moment koploper op het gebied van inzet voor beleid voor de zwerfkatt.

- In de Provincies Zuid-Holland en Drenthe wordt gewerkt met TNRC (Trap, Neuter, Return, Care; dezelfde methode die door Stichting Scheldekatt gehanteerd wordt).
- Provincie Groningen is vóór chippen, wegvangen en preventieve maatregelen als neutralisatie. Schieten wordt gezien als allerlaatste redmiddel.
- Afschot van zwerfkatten is nog toegestaan in Utrecht en Friesland. Het resultaat hiervan op het beheersen van de aantallen zwerfkatten is niet bekend.
- Provincie Brabant is gestopt met het afschieten van zwerfkatten.
- In Provincie Gelderland worden zwerfkatten wel gevangen, maar mogen niet teruggezet worden. Provincie Limburg twijfelt over het wel of niet toestaan van afschot. De Provincie Limburg is een samenwerking aangegaan met de Universiteit Utrecht voor onderzoek naar TNRC bij 100 verwilderde zwerfkatten. Momenteel zit dit project nog in de opstartfase.

Verder is het onderwerp recent in het nieuws geweest (artikel Trouw) omdat 2 hoogleraren aangeven dat los laten lopen van katten tegen de EU wetgeving zou zijn.

Communicatie

Tot nu toe is het volgende over het project gecommuniceerd:

- 10 mei 2019: Gedeputeerde Schönknecht heeft de start van het project medegedeeld in de Commissie Ruimte.
- 4 juni 2019: naar aanleiding van de mededeling van 10 mei heeft Partij voor de Dieren vragen gesteld over welke organisaties deelnemen aan het project. Hierbij zijn de namen van de organisaties in de projectgroep gedeeld.
- 3 juli 2019: via Stichting Dierenlot is er een gezamenlijk standpunt neergezet in AO Dierenwelzijn in de Tweede Kamer; dit standpunt bevatte alleen de mededeling dat er een project is gestart

door de Provincie Zeeland en dat het een samenwerking tussen organisaties is. Resultaat hiervan is dat er vanuit politiek Den Haag interesse is in het project. Onder andere Minister Schouten heeft aangegeven dat ze geïnteresseerd is in de resultaten.

- 6 december 2019 zou een informatiebijeenkomst voor Provinciale Staten hebben plaatsgevonden, maar deze werd geannuleerd in verband met het stikstofdossier. Onder andere vertegenwoordigers van het Ministerie van LNV zouden hierbij aanwezig zijn geweest. Op verzoek van de Agendacommissie is deze brief als alternatief voor de bijeenkomst opgesteld.

Vervolg

Provinciale staten zal op de hoogte gehouden worden over het verloop van het project. De evaluatie van de pilots zal gedeeld worden met Provinciale Staten.

Hopende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd inzake de huidige stand van zaken betreffende het project zwerfkatten,

Met vriendelijke groet,

gedeputeerde staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris